



Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 30 lipca 2024 r.

znak sprawy: DSR-IXa.054.4.2024.JT

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3036 Pana Posła Daniela Milewskiego
w sprawie podniesienia skuteczności i jakości wdrażania polityk
ukierunkowanych terytorialnie**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację, przekazuję następujące informacje.

Odpowiedzi na pytania:

- 1. Jakie konkretne działania podejmuje rząd w celu podniesienia skuteczności wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie, takich jak programy rozwoju regionalnego, regionalne strategie rozwoju czy fundusze strukturalne?**

Działaniem podejmowanym przez rząd w tym zakresie jest integracja planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Pierwsza część reformy została wprowadzona *ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*. W efekcie wprowadzono zmiany w poszczególnych wymiarach systemu zarządzania rozwojem kraju, tj. w podsystemie: programowym, wdrożeniowym, instytucjonalnym, finansowym i monitoringowym. Wśród nich doprecyzowano zawartość strategii rozwoju – wprowadzając do niej m.in. komponenty przestrzenne: model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest częścią strategii rozwoju. W odniesieniu do jednostek terytorialnych opisuje i obrazuje – w zgeneralizowanej formie – uwarunkowania rozwojowe (wnioski dotyczące stanu obecnego) oraz wynikające z nich cele strategiczne i kierunki działań wraz

z ich oczekiwanymi rezultatami (stan po realizacji celów strategii). Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest komponentem przestrzennym strategii rozwoju województwa i gminy, umocowanym prawnie, odpowiednio w: ustawie o samorządzie województwa oraz w ustawie o samorządzie gminnym. Przepisy w tym zakresie weszły w życie w listopadzie 2020 roku.

Obecnie trwają prace nad aktualizacją dokumentów wchodzących w skład systemu zarządzania rozwojem kraju. Jednym z nich jest średniookresowa strategia rozwoju kraju (śsrk), której elementem będzie także krajowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Skuteczne wdrażanie polityk to przede wszystkim współpraca i komunikacja między resortami, ale również z regionami, m.in. w ramach prac Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju oraz jego Podkomitetu ds. wymiaru terytorialnego (patrz odpowiedź na pytanie 3). W ramach Podkomitetu zostały wypracowane *Rekomendacje dot. wzmocnienia wymiaru terytorialnego polityk publicznych*. Nad rekomendacjami pracowali zarówno przedstawiciele ministerstw, jak i samorządów wojewódzkich. Jednym z celów opracowania rekomendacji jest zwiększeniu efektywności realizacji polityk publicznych poprzez dostosowanie interwencji publicznej do potrzeb i wyzwań różnego typu terytoriów, w tym regionów, miast, obszarów wiejskich, obszarów funkcjonalnych (wdrożenia podejścia ukierunkowanego terytorialnie).

Rekomendacje są dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/attachment/925e8074-fe6e-4fd7-9f31-4682f2981a54>.

2. Czy istnieją mechanizmy monitorowania i oceny efektywności wdrażania polityk terytorialnych, które umożliwiają ocenę osiągniętych rezultatów i dostosowywanie strategii rozwoju do zmieniających się warunków?

Jednym z mechanizmów monitorowania i oceny efektywności wdrażania polityk terytorialnych jest sprawozdanie z realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju. Jest ono sporządzane corocznie, począwszy od 2018 r. Opracowywanie sprawozdania z realizacji strategii krajowej wynika z przepisów *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, zgodnie z którą minister właściwy ds. rozwoju regionalnego odpowiada m.in. za okresową ocenę realizacji celów i priorytetów średniookresowej strategii rozwoju kraju.

Kolejnym mechanizmem jest opracowywany corocznie *Raport z monitoringu Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* (raport regionalny). Sporządzanie raportu monitorującego KSRR jest koordynowane przez Krajowe Obserwatorium Terytorialne, umiejscowione w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Zgodnie z zapisami KSRR w monitorowaniu strategii uczestniczy również Główny Urząd Statystyczny, który odpowiada za szczegółowe opracowanie analityczne pn. *Rozwój regionalny Polski – raport analityczny*. Dokument przedstawia istotne zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej kraju, regionów, miast,

obszarów wiejskich oraz wskazanych w KSRR obszarów strategicznej interwencji na tle lat poprzednich.

Monitorowaniu i ocenie efektywności wdrażania polityk terytorialnych służy także powołane w oparciu o zarządzenie nr 9 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 22 maja 2013 r. na podstawie art. 7 ust. 4 pkt. 5 *ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów*, w związku z art. 3a *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* Krajowe Obserwatorium Terytorialne (KOT). KOT to jednostka badawcza stworzona na potrzeby prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, zbudowania spójnego systemu analityczno-monitoringowego oraz merytorycznego wsparcia w procesach decyzyjnych na wszystkich poziomach zarządzania. Do zadań KOT należą:

- analiza procesów rozwoju społeczno-gospodarczego i jego trendów w ujęciu terytorialnym i na tle całego kraju oraz wykorzystania funduszy unijnych z prognozą zmian i uwzględnieniem porównań międzynarodowych;
- wsparcie analityczne w zakresie wypracowania optymalnych podziałów kraju na jednostki podziału statystycznego;
- promowanie dobrych praktyk w zakresie prac analitycznych i upowszechniania efektów prac KOT i Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych.

Wraz z KOT funkcjonują Regionalne Obserwatoria Terytorialne (ROT), stanowiące zaplecze badawczo-analityczne, dostarczające informacji na potrzeby kształtowania polityki rozwoju w każdym województwie. Monitorują one efekty realizacji strategii rozwoju województwa, zbierają wyniki badań i analiz prowadzonych przez inne podmioty, porządkują i udostępniają zasoby wiedzy o regionie. ROT-y prowadzą także badania i analizy własne, zgodnie z potrzebami samorządu województwa. Podlegają marszałkom poszczególnych województw.

Stałe mechanizmy monitorowania i oceny efektywności wdrażania polityk terytorialnych uzupełniane są przez zlecane przez MFiPR, zgodnie z bieżącymi potrzebami, badania ewaluacyjne, w tym w ramach Krajowej Jednostki Ewaluacji (KJE), ulokowanej w strukturze Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Zgodnie z art. 6b ust. 3. *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, KJE odpowiedzialna jest za koordynację całego systemu ewaluacji (działań pozostałych jednostek ewaluacyjnych). KJE odpowiedzialna jest także za prowadzenie ewaluacji strategii krajowych pozostających w kompetencji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a także za sporządzanie standardów i zaleceń dla krajowych dokumentów ewaluacyjnych.

3. W jaki sposób rząd współpracuje z władzami lokalnymi i regionalnymi, przedstawicielami społeczności lokalnych oraz sektorem prywatnym w celu koordynacji działań i wypracowywania wspólnych rozwiązań dla konkretnych obszarów terytorialnych?

Jednym z forów zapewniających współpracę rządu z władzami regionalnymi w celu koordynacji działań i wypracowywania wspólnych rozwiązań dla konkretnych obszarów terytorialnych jest Podkomitet ds. wymiaru terytorialnego. Podkomitet został powołany w ramach Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju (organ doradczy Rady Ministrów, którego przewodniczącym jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, jako przedstawiciel Prezesa Rady Ministrów). Służy m.in. formułowaniu rekomendacji dla polityk publicznych dotyczących skuteczności, efektywności i użyteczności wdrażanej interwencji i stosowanych instrumentów. Celem działania Podkomitetu jest też monitorowanie zmian zachodzących w regionach, miastach i na obszarach wiejskich w zakresie oceny ich sytuacji społeczno-gospodarczej. Stanowi on również forum dyskusji i współpracy administracji rządowej z samorządami województw.

Rząd współpracuje z przedstawicielami samorządów realizując zadania określone w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 (KPM) – podstawowym dokumencie Państwa w odniesieniu do obszarów miejskich. Prowadzenie polityki miejskiej należy do kompetencji Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, który koordynuje wdrażanie KPM 2030. Z uwagi na wielowątkowość tej polityki, takich jak m.in.: planowanie przestrzenne, mobilność miejska, jakość środowiska przyrodniczego w miastach i mitygacja zmian klimatu oraz mieszkalnictwo – *Zarządzeniem nr 87 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie Rady Wykonawczej do spraw wdrażania Krajowej Polityki Miejskiej 2030* – stworzono dedykowane tej polityce forum.

Celem Rady Wykonawczej jest stworzenie platformy współpracy dla wszystkich resortów zaangażowanych w realizację wyzwań związanych z wdrażaniem KPM 2030. Rada Wykonawcza skupia ministrów z kluczowych resortów z punktu widzenia polityki miejskiej oraz przedstawicieli samorządów. Podstawą wdrażania KPM dla Rady jest Plan Implementacji, który szczegółowo określa zadania konieczne do realizacji, resort odpowiedzialny za wdrożenie oraz termin realizacji.

Inną inicjatywą, skierowaną do samorządów lokalnych, jest Partnerska Inicjatywa Miast (PIM). Jest to program wymiany i promocji wiedzy pomiędzy miastami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w kształtowanie i realizację polityki miejskiej w zakresie prowadzenia przez miasta zintegrowanej polityki miejskiej. PIM jest odpowiedzią na zgłaszaną przez samorzady potrzebę wymiany wiedzy i doświadczeń między miastami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w kształtowanie i realizację polityki miejskiej, a także pozyskiwania pomysłów na wzmacnianie potencjału rozwojowego polskich miast. Głównym celem inicjatywy

jest poprawa warunków rozwojowych oraz wspomaganie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju polskich miast, w tym w zakresie rozwiązań przydatnych do poprawy efektywności zarządzania. W czerwcu br. MFiPR zainicjowało trzecią edycję PIM.

Kolejną platformą służącą dyskusji, wymianie doświadczeń dot. bieżących tematów w zakresie systemu zarządzania polityką rozwoju oraz wdrażania polityki regionalnej i zagadnień ważnych z punktu widzenia samorządów terytorialnych jest działający przy Konwencji Marszałków Zespół Ekspertki ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej. Zespół skupia przedstawicieli wszystkich urzędów marszałkowskich, zajmujących się polityką rozwoju, a w szczególności przygotowaniem i realizacją programów operacyjnych, finansowanych z funduszy unijnych. W jego pracach regularnie biorą udział przedstawiciele MFiPR i innych resortów.

MFiPR współpracuje również z samorządami lokalnymi w ramach projektu pn. Centrum Wsparcia Doradczego (CWD). W latach 2020-2023 zrealizowano trzy etapy projektu CWD, których celem było zwiększenie efektywności w zarządzaniu rozwojem na poziomie ponadlokalnym wewnątrz danego regionu w oparciu o partnerstwa JST. Ideą CWD było upowszechnianie i wzmacnianie partnerstw samorządów lokalnych i współpracy ponadlokalnej ponad granicami administracyjnymi pojedynczych samorządów. Akcent w projekcie został położony również na partycypację społeczną oraz rolę partnerów społeczno-gospodarczych w kreowaniu wizji strategii rozwoju partnerstwa oraz w określaniu kluczowych inwestycji na jego terytorium.

- 4. Jakie narzędzia są stosowane w celu identyfikacji priorytetów rozwojowych dla poszczególnych regionów i dostosowywania polityk publicznych do specyficznych potrzeb i możliwości tych obszarów?**
- 7. Jakie są główne wyzwania związane z podniesieniem skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie, a także jakie działania podejmuje rząd w celu ich rozwiązania?**

Terytorializacja polityk publicznych to jeden z wyznaczników obecnego paradygmatu polityki spójności Unii Europejskiej oraz polityki rozwoju Polski. Resort funduszy i polityki regionalnej, jako odpowiedzialny za zasady prowadzenia polityki rozwoju, dużą wagą przykładu do terytorializacji polityk publicznych i praktycznego jej stosowania. Dostrzeżenie różnicowań terytorialnych oraz dostosowanie interwencji publicznej do specyfiki terytoriów podnosi efektywność realizacji polityk – pozwala lepiej dopasować działania do potrzeb i wyzwań różnego typu terytoriów.

W ostatnich latach wymiar przestrzenny polityki rozwoju został znacznie wzmocniony. Zmiany ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy o samorządzie województwa i ustawy o samorządzie gminnym nadały strategiom rozwoju charakter dokumentów zintegrowanych, które łączą w sobie

kwestie społeczne, gospodarcze i przestrzenne. Wyrazem tego podejścia jest m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który pokazuje sytuację społeczną, gospodarczą i środowiskową, kierunki rozwoju i zróżnicowanie terytorium objętego strategią. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest podstawą wyznaczenia obszarów strategicznej interwencji.

Jednym z głównych i najbardziej widocznych narzędzi terytorialnie ukierunkowanej polityki rozwoju są właśnie obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji są jednym z ustawowo określonych elementów strategii rozwoju – na poziomie krajowym obowiązkowym, a na niższych poziomach (regionalnym i lokalnym) fakultatywnym. OSI to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych możliwościach do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. Narzędzie to pozwala na koncentrowanie i komplementarność działań rozwojowych realizowanych w ramach poszczególnych polityk publicznych na rzecz obszarów strategicznej interwencji. Wskazanie OSI w strategii rozwoju to strategiczny wybór władz publicznych określonego szczebla zarządzania. Wskazanie OSI powinno być m.in. pochodną analizy przeprowadzonej na potrzeby modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i w jej ramach identyfikacji obszarów o szczególnych potencjałach rozwojowych oraz charakteryzujących się nagromadzeniem różnych problemów czy barier rozwojowych. Wskazanie OSI jest ściśle powiązane z przyjętymi w strategii rozwoju celami i kierunkami działań. Skuteczność i powodzenie wdrażania OSI w zakresie wyznaczania i wspierania w sposób zintegrowany OSI krajowych i regionalnych wymaga współpracy w ramach samego rządu, ale również na linii rząd – samorząd terytorialny.

Ukierunkowanie terytorialne polityki rozwoju wymaga nowego sposobu myślenia o planowaniu i zarządzaniu rozwojem i konsekwentnego uwzględniania podejścia terytorialnego na wszystkich etapach procesu opracowania strategii rozwoju począwszy od diagnozy po wyzwania, system realizacji i monitoring. Dla upowszechnienia i efektywnego wdrożenia podejścia terytorialnego w kształtowaniu polityk publicznych, zostały wypracowane wspólnie przez stronę rządową i samorząd regionalny, a następnie przyjęte przez Podkomitet do spraw wymiaru terytorialnego *Rekomendacje dotyczące wzmocnienia wymiaru terytorialnego polityk publicznych* (patrz odpowiedź na pytanie 1).

Ponadto podejście terytorialne jest promowane w ramach innych działań MFIPR tj. projektów Centrum Wsparcia Doradczego (patrz odpowiedź na pytanie 3), podręczników dotyczących zintegrowanych strategii rozwoju (poradniki są dostępne pod adresami: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-krok-po-kroku--podrecznik-dla-gmin> oraz:

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-ponadlokalnego--poradnik-dla-jednostek-samorzadu-terytorialnego>), konferencji dotyczących polityki rozwoju, spotkań z resortami czy z JST.

5. Czy istnieją programy wsparcia dla lokalnych i regionalnych instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie polityk terytorialnych, takie jak szkolenia, doradztwo czy wsparcie finansowe?

Jednym z tego typu programów jest, opisane w odpowiedzi na pytanie 3, Centrum Wsparcia Doradczego, którego głównym celem jest wspieranie partnerstw gmin i powiatów w skutecznym kreowaniu zrównoważonej polityki rozwoju odpowiadającej na lokalne potrzeby mieszkańców. Projekt CWD miał duży wymiar praktyczny i systemowy. Główny nacisk położono na podniesienie sprawności administracyjnej słabszych kompetencyjnie samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym na poprawę ich kompetencji do planowania i zarządzania strategicznego oraz inicjowania i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych w partnerstwie z sąsiednimi samorządami i z partnerami społeczno-gospodarczymi. Projekt podkreślał także potrzebę podejścia terytorialnego w kształtowaniu i realizacji polityki regionalnej i polityk rozwoju, m.in. poprzez identyfikowanie wspólnych potencjałów rozwojowych JST szczebla lokalnego, wykorzystywanie doświadczeń partnerów, popularyzowanie modelu partnerstwa w poszukiwaniu rozwiązań problemów, wspólnym i bardziej efektywnym świadczeniu usług publicznych na rzecz mieszkańców, realizację zintegrowanych projektów.

Pilotaż CWD realizowany był przez półtora roku, od września 2020 r. do marca 2022 r. Skierowany był do 38 partnerstw JST z 15 województw, które z własnej inicjatywy zawiązały współpracę partnerską na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją i obszarach funkcjonalnych małych miast powiatowych, liczących do 20 tys. mieszkańców. Około 45% gmin należało do grupy gmin OSI, tj. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Kolejny etap CWD pod nazwą Centrum Wsparcia Doradczego Plus (CWD Plus) realizowany był od kwietnia 2022 r. do czerwca 2023 r. Wsparciem objęto partnerstwa uczestniczące w pilotażu CWD oraz nowe partnerstwa JST zgłoszone przez samorządy województw. Obie grupy należą do obszarów funkcjonalnych uwzględniających co do zasady dwa typy OSI: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. W sumie w projekcie udział wzięło ponad 700 samorządów lokalnych (gminnych i powiatowych), w ramach zawiązanych 77 partnerstw JST z 16 województw. Projekty zostały zrealizowane na ok. 1/3 terytorium Polski, zamieszkaanej przez ok. 1/5 mieszkańców kraju.

Jednocześnie, ze względu na trwające ówczesnie prace w partnerstwach JST nad dostosowywaniem strategii terytorialnych do wymogów programów regionalnych na lata 2021-27, w połowie 2023 r. zdecydowano o przedłużeniu okresu wsparcia doradczego o 6 miesięcy, tj. do końca 2023 roku. Wsparciem

objęto wszystkie partnerstwa uczestniczące w edycji CWD Plus z naciskiem na doradztwo eksperckie. Projekt przyjął nazwę CWD 2023.

Całość know-how wypracowanego w ramach ww. spotkań sieciujących oraz całego projektu ujęto w bazie wiedzy na stronie dedykowanej projektowi: <https://cwd.info.pl/baza-wiedzy/>.

Ponadto w MFiPR, z myślą o jednostkach samorządu terytorialnego, przygotowano poradniki informacyjne dot. sporządzania strategii rozwoju:

- ✓ *Strategia rozwoju gminy krok po kroku*. Podręcznik został przygotowany we współpracy z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej.
- ✓ *Strategia rozwoju ponadlokalnego*. Materiał został przygotowany we współpracy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Podręczniki w wersji papierowej trafiły do wszystkich lokalnych samorządów, a w przypadku podręcznika dotyczącego strategii rozwoju ponadlokalnego również do powiatów i województw. Są one także dostępne w internecie (patrz odpowiedź na pytanie 4 i 7).

Oba ww. opracowania ułatwiają samorządom przygotowanie swoich strategii rozwoju – opisują krok po kroku cały proces tworzenia dokumentu, określają wszystkie etapy prac nad strategią oraz charakterystykę jej elementów określonych w ustawie o samorządzie gminnym. W obu poradnikach został położony szczególny nacisk na przybliżenie roli terytorialnego podejścia i pokazanie przykładowych form i treści elementów przestrzennych strategii rozwoju (model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej), obszarów strategicznej interwencji, które są wynikiem zapoczątkowanego procesu integracji systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Są to nowe elementy strategii rozwoju i w tym zakresie MFiPR odpowiada na zgłaszane przez samorządy zapotrzebowanie.

6. W jaki sposób rząd promuje partnerstwo międzysektorowe i partycypację społeczną w procesie planowania i wdrażania polityk terytorialnych, aby zwiększyć ich zgodność z potrzebami społeczności lokalnych?

Jednym z zadań ministra właściwego ds. polityki rozwoju jest przewodniczenie pracom Komitetu Koordynacyjnego do spraw Polityki Rozwoju (KK PR). W jego skład wchodzi także Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Komitet jest roboczym forum współpracy międzyresortowej: rozpatruje, omawia i opiniuje dokumenty strategiczne i programowe, przyjmowane przez Radę Ministrów, oraz monitoruje ich realizację. Do jego zadań należy także rozpatrywanie i opiniowanie raportów, analiz i prognoz dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej kraju i regionów. W ramach tego gremium omawiane są zagadnienia dotyczące wdrażania długo- i średniookresowych strategii rozwoju, a także kwestie do rozstrzygnięcia, wymagające współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za realizację określonych zadań czy projektów wynikających ze strategii.

MFiPR rozpoczęło prace nad średniookresową strategią rozwoju kraju (śsrk). Śsrk, w oparciu o wnioski z Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 (dokument obecnie

poddany konsultacjom publicznym: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zapoznaj-sie-z-projektem-krk-2050>) – określi cele i priorytety rozwojowe w odniesieniu do wszystkich wymiarów rozwoju w najbliższych dziesięciu latach. Prace wspierają eksperci resortowi i samorządowi różnych specjalizacji związanych z gospodarką, energetyką, środowiskiem i przestrzenią, sprawami społecznymi. Przyjęty, partycypacyjny sposób prac, pozwoli na zapewnienie aktywnego udziału przedstawicieli samorządów województw już na etapie formułowania celów i priorytetów tej strategii.

Zgodnie z tymi założeniami pracy nad śsrk KK PR, uchwałą z dnia 24 maja 2024 roku, powołał Międzyresortowy Zespół ds. opracowania śsrk. W Zespole pracują przedstawiciele resortów i regionów oraz eksperci zewnętrzeni. Ich zadaniem jest przygotowanie poszczególnych elementów projektu średniookresowej strategii rozwoju kraju. Poza posiedzeniami Zespołu, prace odbywają się w ramach mniejszych tematycznych grup roboczych, odpowiadających za poszczególne zagadnienia śsrk, oraz prac warsztatowych. Na kolejnych etapach prace nad strategią będą uspołeczniane, tak aby jak najwcześniej (nie tylko w ramach ustawowo wymaganych konsultacji społecznych gotowego projektu), włączyć w opracowywanie strategii jak najszerszą grupę interesariuszy.

8. Jakie są perspektywy długoterminowe dla skuteczności i jakości wdrażania polityk terytorialnych w Polsce, a także jakie cele strategiczne rząd wyznacza w tej dziedzinie?

Efektywne programowanie i realizacja polityki rozwoju wymaga sprawnego systemu zarządzania. Dynamiczne zmiany wpływające od kilku lat na naszą rzeczywistość w sferze technologicznej, środowiskowej, społecznej, ekonomicznej, przestrzennej jak i geopolitycznej, pokazały potrzebę dostosowania systemu programowania polityk publicznych. W MFiPR przygotowano dokument pn. *Diagnoza systemu zarządzania rozwojem Polski – główne wnioski i rekomendacje, który następnie został przyjęty przez KK PR*. Przeprowadzona diagnoza wykazała konieczność wzmocnienia systemu zarządzania rozwojem kraju m.in. w zakresie dalszej integracji planowania społeczno-gospodarczego z przestrzennym oraz stosowania podejścia terytorialnego. Realizując te wytyczne, Podkomitet ds. wymiaru terytorialnego opracował i przyjął *Rekomendacje dot. wzmocnienia wymiaru terytorialnego polityk publicznych*. Rekomendacje wynikają m.in. z potrzeby wypracowania standardów stanowiących ramy dla prowadzenia polityk publicznych uwzględniających wymiar terytorialny, w tym dostosowania interwencji publicznej do potrzeb i wyzwań różnego typu terytoriów. Rekomendacje mają zostać wykorzystane w pracach nad średniookresową strategią rozwoju kraju oraz innymi strategiami rozwoju, w tym krajową strategią rozwoju regionalnego, strategiami rozwoju województw oraz strategiami rozwoju lokalnego. Podkomitet zarekomendował m.in.:

- ✓ Programowanie polityk publicznych i rozwiązań legislacyjnych w modelu partycypacyjnym z uwzględnieniem zróżnicowań terytoriów;

- ✓ Koncentrację i komplementarność działań rozwojowych realizowanych w ramach poszczególnych polityk publicznych na rzecz obszarów strategicznej interwencji;
- ✓ Wzmocnienie zarządzania wielopoziomowego przez instytucje odpowiedzialne za wdrażanie polityk oddziałujących terytorialnie;
- ✓ Budowanie potencjału instytucjonalnego podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityk publicznych ukierunkowanych terytorialnie we współpracy strony rządowej z samorządami województw;
- ✓ Zapewnienie koordynacji systemów monitorowania i ewaluacji polityk publicznych w zakresie ich ukierunkowania terytorialnego;
- ✓ Poszerzenie wiedzy i świadomości administracji wszystkich poziomów na temat terytorializacji wsparcia w politykach publicznych;
- ✓ Wzrost zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w planowanie, podejmowanie decyzji oraz monitorowanie procesów rozwojowych prowadzonych przez administrację publiczną różnych poziomów zarządzania.

Działaniami już obecnie prowadzonymi, które w perspektywie długoterminowej będą miały wpływ na skuteczność i jakość wdrażania polityk terytorialnych w Polsce, są prace nad integracją planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego i opracowywany w ich ramach krajowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który będzie częścią nowej średniookresowej strategii rozwoju kraju. Model krajowy w dalszych etapach stanowić będzie podstawę dla modeli wojewódzkich i gminnych, będących obligatoryjnym komponentem przestrzennym strategii rozwoju województwa i strategii rozwoju lokalnego.

Ponadto w opracowywanych założeniach średniookresowej strategii rozwoju kraju wśród horyzontalnych warunków dla realizacji celów strategii jest zapewnienie sprawnego systemu zarządzania i współzrządzenia państwem oraz stabilnego, przewidywalnego prawa, co przyczyni się do wzmocnienia odporności państwa. Oznacza to m.in. dalszą integrację planowania przestrzennego z polityką rozwoju – wzmocnienie roli planowania przestrzennego w politykach publicznych, wzmocnienie planowania i współpracy w układach funkcjonalnych, wzmocnienie terytorializacji polityk publicznych, przeciwdziałanie silosowości w administracji publicznej i rozwój kooperacji międzysektorowej w planowaniu polityk publicznych.

Z poważaniem

wz. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/